

Voorontwerp van decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;
is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het voorontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 2. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 31/1° ingevoegd, dat luidt als volgt:

“31°/1 geweld: elke feitelijkheid waarbij een student of werknemer psychisch of fysiek wordt bedreigd of aangevallen binnen een werksituatie of studiecontext in het hoger onderwijs;”;

2° er wordt een punt 33°/0 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“33°/0 grensoverschrijdend gedrag: elke aantasting van de integriteit van een persoon, waaronder machtsmisbruik, ongewenst seksueel gedrag, geweld en pesterijen;”;

3° er wordt een punt 35°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“35°/1 intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag: de meldpunten die binnen de instellingen hoger onderwijs zijn opgericht waar grensoverschrijdend gedrag kan worden gemeld;”;

4° er wordt een punt 44°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“44°/1 ongewenst seksueel gedrag: elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd;”;

5° er wordt een punt 50°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“50°/1 pesterijen: een onrechtmatig geheel van meerdere, gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen buiten of binnen de hogeronderwijsinstelling, die plaatshebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een student of een werknemer wordt aangetast of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd.

Art. 3. In artikel II.279 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “stelt een ombudsdienst in” vervangen door de woorden “richt een ombudsdienst op”;

2° aan het tweede lid, 2°, worden de woorden “die betrekking hebben op de studieloopbaan van de studenten” toegevoegd.

Art. 4. Aan artikel II.325, eerste lid, van dezelfde codex wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° het algemeen beleid en de procedure rond de werking van de vertrouwenspersoon voor studenten.”.

Art. 5. In deel II van dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt een titel 6 ingevoegd, die luidt als volgt:

“Titel 6. Grensoverschrijdend gedrag”.

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in titel 6, ingevoegd bij artikel 5, een artikel II.355/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. II.355/2. De personeelsleden en studenten van de hogeronderwijsinstellingen respecteren de instelling en iedereen die aan de voormelde instelling werkt of studeert. De personeelsleden en studenten respecteren daarbij de internationale en grondwettelijke beginselen over de rechten van de mens. De personeelsleden en studenten gedragen zich in hun onderlinge betrekkingen op een correcte wijze.”.

Art. 7. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. II.355/3. §1. Het bestuur stelt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een gedragscode op over grensoverschrijdend gedrag. De voormelde gedragscode wordt opgenomen in het arbeidsreglement en in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

Het bestuur werkt samen met de vertegenwoordigers van de studenten en het personeel een procedure uit voor de meldingen over grensoverschrijdend gedrag en de opvolging ervan binnen de instelling, met inbegrip van de te respecteren termijnen.

Studenten die een melding doen, kunnen desgewenst gebruik maken van de mogelijkheid om hun examen te laten bijwonen door een waarnemer zoals ook omschreven in art. II. 222, 3°.

§2. Het bestuur richt binnen de instelling minstens één intern meldpunt voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag door studenten of personeelsleden op. Dit meldpunt wordt bestaft door de vertrouwenspersoon studenten en de vertrouwenspersoon personeel. Het bestuur garandeert de onafhankelijke en toegankelijke werking van het interne meldpunt of de interne meldpunten voor meldingen van grensoverschrijdend gedrag.

§3. Het bestuur zorgt ervoor dat er per instelling een centraal register bijgehouden wordt waarin alle meldingen van grensoverschrijdend gedrag bij het meldpunt, de vertrouwenspersoon voor studenten ende vertrouwenspersoon personeel van de instelling worden geregistreerd. Het gaat om meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid. Ook de meldingen i.h.k.v. de Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, komen in dit register. Hierbij worden de regels met betrekking tot de verwerking en de bescherming van de persoonsgegevens in uitvoering van de algemene verordening gegevensbescherming gerespecteerd. De naam van de melder wordt niet in het register opgenomen, tenzij de melder daarmee instemt.

In het centraal register wordt minstens een beschrijving van de feiten van grensoverschrijdend gedrag zoals in vorige paragraaf beschrevenen waarvan de werknemer of student die een melding doet, meent het voorwerp te zijn geweest, evenals de data van die feiten opgenomen.

Deze gegevens worden opgeslagen en verwerkt conform de AVG regelgeving.

Alleen de instelling, de preventieadviseur psychosociale aspecten, de vertrouwenspersonen personeel en studenten hebben toegang tot het centrale register.

De instelling bewaart de verklaringen inzake de feiten die in het register zijn opgenomen gedurende tien jaren te rekenen vanaf de dag dat de werknemer of de student deze verklaringen heeft laten optekenen.

Art. 8. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2022, wordt in dezelfde titel 6 een artikel II.355/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 355/4. §1. Het bestuur stelt minstens één vertrouwenspersoon voor studenten aan waar een student terecht kan voor meldingen over grensoverschrijdend gedrag tussen studenten, verbonden aan de instelling, onderling binnen de onderwijscontext en tussen studenten en personeel, verbonden aan de instelling binnen de onderwijscontext of buiten de onderwijscontext indien er een hiërarchische relatie bestaat tussen de student en het personeelslid..

Het bestuur garandeert dat de vertrouwenspersoon voor studenten de opdracht, vermeld in het eerste lid, volledig autonoom kan uitoefenen. Geen enkele persoon mag druk uitoefenen op de vertrouwenspersoon bij de uitoefening van diens functie. Vertrouwenspersonen mogen geen nadeel ondervinden van hun activiteiten als vertrouwenspersoon en kunnen in hun functie van niemand bevelen ontvangen.

§2. De vertrouwenspersoon voor studenten onderneemt in overleg met de melder één of meerdere van onderstaande acties:

- 1° gesprekken die het onthaal en het actief luisteren omvatten;
- 2° een bemiddeling tussen de betrokken personen als ze daarmee akkoord gaan;
- 3° een interventie bij een andere student of bij een personeelslid, of de hiërarchische lijn van dat personeelslid, na uitdrukkelijke toestemming van de melder;
- 4° een gerichte doorverwijzing;
- 5° het in kaart brengen van andere mogelijke interne en externe acties en het ondersteunen bij die acties die de melder kan ondernemen als de melder de acties, vermeld in punt 1° tot en met 4°, als onvoldoende beschouwt.

§3. Elke vertrouwenspersoon voor studenten of personeel kan de bevoegde tuchtinstantie op de hoogte brengen van een melding over grensoverschrijdend gedrag mits akkoord van de melder. Het tuchtreglement legt procedures vast waaronder vastgelegde termijnen voor het geven van een ontvangstbevestiging en de verschillende stappen die de tuchtinstantie kan ondernemen. De vertrouwenspersoon - mag geen rol opnemen in tuchtprocedures.

De vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel kan, als er ten aanzien van een bepaalde persoon meerdere meldingen zijn ontvangen, verder initiatief nemen, mits de anonimiteit van alle melders altijd gegarandeerd kan worden. Als er zich een situatie voordoet die een acuut risico inhoudt voor de melder, derden of de instelling, neemt de vertrouwenspersoon voor studenten of de vertrouwenspersoon voor personeel een initiatief met inachtneming van de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

§4. Het bestuur zorgt ervoor dat de vertrouwenspersoon voor studenten en de vertrouwenspersoon voor personeel beschikt over de nodige tijd en over de vaardigheden en kennis die nodig zijn voor de uitoefening van de opdracht als vertrouwenspersoon.

De instelling zorgt na de aanstelling van de vertrouwenspersoon zo snel als mogelijk voor de nodige opleiding en professionalisering. De vertrouwenspersoon volgt uiterlijk binnen zes maanden nadat die is aangesteld een basisopleiding van ten minste vijf dagen.

De vertrouwenspersoon volgt minstens één keer per jaar een intervisie of supervisie voor vertrouwenspersonen voor studenten. Vertrouwenspersonen die zonder geldige reden niet jaarlijks een intervisie of supervisie volgen, verliezen het statuut van vertrouwenspersoon en kunnen niet meer als vertrouwenspersoon functioneren.

§5. De vertrouwenspersoon voor studenten werkt binnen de regels van het beroepsgeheim zoals bedoeld in artikel 458 van het Strafwetboek.

De vertrouwenspersoon voor studenten, de vertrouwenspersoon personeel en de preventieadviseur psychosociale aspecten hebben het recht en de plicht om waar nodig contact op te nemen met elkaar. Zij maken gezamenlijke afspraken over het centraal register en kunnen pertinente informatie uitwisselen. De verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) wordt hierbij in acht genomen. De persoonsgegevens worden verwerkt op basis van de rechtvaardigheidsgrond in art. 6.1, c) van de algemene verordening gegevensbescherming.

Vertrouwenspersonen voor studenten houden per melding een individueel dossier bij.

§6. Vertrouwenspersonen voor studenten rapporteren jaarlijks aan het bestuur over hun werking.

§7. Minstens de helft van de vertrouwenspersonen voor studenten behoort niet tot het zelfstandig academisch personeel of onderwijspersoneel.

§8. Personen die binnen de hogeronderwijsinstelling als vrijwilliger werkzaam zijn, extern gefinancierde onderzoekers en doctoraatsstudenten die werkzaam zijn in een hogeronderwijsinstelling kunnen grensoverschrijdend gedrag melden bij een intern meldpunt, zoals vermeld in Art. II.355/3. §2. Ze worden met betrekking tot de verdere afhandeling van hun melding gelijkgesteld met personeel.

Art. 9. In artikel V.63, eerste lid, van dezelfde codex wordt in de tweede alinea na de eerste zin volgende zin toegevoegd: "Indien de universiteit na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart, kan de betrokkene door het universiteitsbestuur preventief geschorst worden bij wijze van ordemaatregel" ingevoegd.

Art. 10. In artikel V.102, eerste lid, van dezelfde codex worden tussen de woorden "wordt vervolgd" en de zinsnede ", en zijn aanwezigheid" de woorden "of als de hogeronderwijsinstelling na een melding van grensoverschrijdend gedrag formeel een onderzoek heeft opgestart" ingevoegd.

Art. 11. Art. II.222.3° wordt de bepaling: "3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel de mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd;" gewijzigd door wat volgt: "3° de wijze waarop de openbaarheid van zowel mondelinge als schriftelijke examens wordt gewaarborgd en de wijze waarop studenten die dit wensen hun mondelinge examens kunnen laten bijwonen door een waarnemer."

Hoofdstuk 3. Inwerkingtreding

Art. 12. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS